

๑. ชื่อผลงาน: การนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ของครูชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓

Title: The Participatory Supervision of Learning Management to Promote
Teacher Literacy in Lower Secondary Schools under Maha Sarakham
Primary Educational Service Area Office 3

๒. ชื่อผู้นำเสนอผลงาน นางสาวอุษณีย์ ดวงพรหม ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์

วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓

กลุ่มผลงาน ☒ ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบหลักงาน PISA

๓. บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ๒) พัฒนาคู่มือนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ๓) ทดลองใช้คู่มือนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ๔) เพื่อประเมินผลการใช้คู่มือนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กระบวนการวิจัย แบ่งเป็น ๔ ระยะ คือ ระยะที่ ๑ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการนิเทศ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๓๑ คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ในเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการนิเทศการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ ๒ พัฒนาคู่มือนิเทศ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๔ คน เรื่อง แนวทางในการนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือ แนวคำถามเกี่ยวกับแนวทางในการนิเทศและการพัฒนาคู่มือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ ๓ ทดลองใช้และตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือนิเทศนำคู่มือที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับผู้ที่สมัครใจเข้าร่วมวิจัย ประกอบด้วย ประธานศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้วิจัยในฐานะศึกษานิเทศก์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินการจัดการเรียนรู้ของผู้มีส่วนร่วม และแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือนิเทศ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา และระยะที่ ๔ นำไปใช้และประเมินผลการใช้คู่มือนิเทศการจัดการเรียนรู้ เก็บข้อมูลด้วยแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ ผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ประธานศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และศึกษานิเทศก์ประจำศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน ๘๖ คน

ผลการวิจัย พบว่า ๑) ผลศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ชั้นน้อย (๒.๒๑) มีปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ชั้นมาก (๔.๐๒) มีความต้องการนิเทศทุกด้าน คือ การออกแบบการเรียนรู้ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีความต้องการให้มีการนิเทศการจัดการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ๒) ผลการพัฒนาคู่มือนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า คู่มือมีความสมบูรณ์นำไปใช้ได้จริง ๓) ผลทดลองใช้คู่มือนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งภาพรวมและรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ชั้นมากที่สุด (๔.๖๔) ๔) ผลการประเมินผลการใช้คู่มือนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้และมีประโยชน์ในภาพรวมอยู่ชั้นมากที่สุด (๔.๖๑)

คำสำคัญ นิเทศการจัดการเรียนรู้ ความฉลาดรู้ การมีส่วนร่วม

๔. บทนำ

๔.๑ ความเป็นมาและความสำคัญ

ในยุคศตวรรษที่ ๒๑ การศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้มีความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างเหมาะสม ประเทศไทยจึงให้ความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาในทุกระดับ ทั้งด้านนโยบาย หลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น ทักษะด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการสื่อสาร ซึ่งถือเป็น “ความฉลาดรู้” (Literacy) ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษนี้

ผลการประเมิน PISA ของผู้เรียนไทยสะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายในการพัฒนาทักษะด้านความฉลาดรู้ของผู้เรียน โดยมีแนวโน้มคะแนนลดลงอย่างต่อเนื่อง และยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD ในทุกด้าน ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ โดยเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อสำคัญในการวางรากฐานในการพัฒนาคนอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้ของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสังกัดพบว่า ครูส่วนใหญ่ยังคงเน้นการถ่ายทอดความรู้โดยครูเป็นศูนย์กลาง ยังขาดการส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่ ครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนมากยังขาดความเข้าใจในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดความรู้เรื่องการนิเทศและขาดเครื่องมือที่สามารถใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนในฐานะศึกษานิเทศก์หลักในการขับเคลื่อน PISA จึงได้พัฒนากระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ รวมถึงนำความรู้พัฒนาทักษะชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้หลักการนิเทศแบบมีส่วนร่วม (Participatory Supervision) ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการในทุกขั้นตอน โดยยึดหลักความเสมอภาค ความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกัน มุ่งเน้นให้ครูสามารถนำไปใช้ได้จริง และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างยั่งยืน

๔.๒ วัตถุประสงค์ของการพัฒนากระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้

๑. เพื่อพัฒนากระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ของครู
๒. เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะความฉลาดรู้ของผู้เรียน
๓. เพื่อใช้คู่มือเป็นเครื่องมือในการนิเทศ ติดตาม และพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

๔.๓ เป้าหมาย

เป้าหมายของการนิเทศตามกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓ มีเป้าหมาย ดังนี้

๑. เชิงปริมาณ

๑.๑ ครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมากกว่าร้อยละ ๘๐ จากโรงเรียนในสังกัด จำนวน ๓๑ โรงเรียน ได้รับการนิเทศจากคณะกรรมการนิเทศระดับเขตพื้นที่การศึกษา

๑.๒ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามากกว่าร้อยละ ๘๐ จำนวน ๓๑ โรงเรียน ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนการนิเทศ และเป็นผู้นิเทศเชิงประจักษ์ได้

๑.๓ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสังกัดอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ได้รับการพัฒนาความฉลาดรู้ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข สนุกสนาน และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ทั้ง ๓ โดเมน

๒. เชิงคุณภาพ

๒.๑ ครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ ๔ ด้าน คือ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

๒.๒ ครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้รับการนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ทั้งการนิเทศภายในและการนิเทศจากภายนอก ด้วยรูปแบบการนิเทศแบบชี้แนะสอนงาน (Coaching & Mentoring) และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่จะช่วยพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ มีขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน และมีความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

๒.๓ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓ มีสารสนเทศในการพัฒนาความฉลาดรู้ ทั้งในรูปแบบ Paper Based และ Computer Based ในการพัฒนาความฉลาดรู้ และมีคลังข้อสอบออนไลน์ที่สอดคล้องกับทิศทางของการพัฒนาการศึกษาในยุคดิจิทัล

๒.๔ ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับศึกษานิเทศก์ ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้อย่างเป็นรูปธรรม เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการขับเคลื่อน PISA และการพัฒนาการเรียนรู้

๒.๖ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓ มีการพัฒนาความฉลาดรู้ให้กับครูระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นด้วยวิธีการที่หลากหลาย ด้วยการอบรมปฏิบัติการพัฒนาผ่านรูปแบบออนไลน์ในการอบรมการขยายผลการสร้างข้อสอบวัดความฉลาดรู้ รูปแบบ On Demand “เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา” การอบรม PISA Gamification ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้กับครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๗ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้รับการพัฒนาสมรรถนะความฉลาดรู้อย่างต่อเนื่อง มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ และได้เรียนรู้อย่างมีความสุข สนุกสนาน และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน

๕. เนื้อเรื่อง

กระบวนการพัฒนาผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน ในการพัฒนาคู่มือการนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓ ด้วย PDCA ร่วมกับกระบวนการ CPCARE & Share มีขั้นตอน ดังนี้

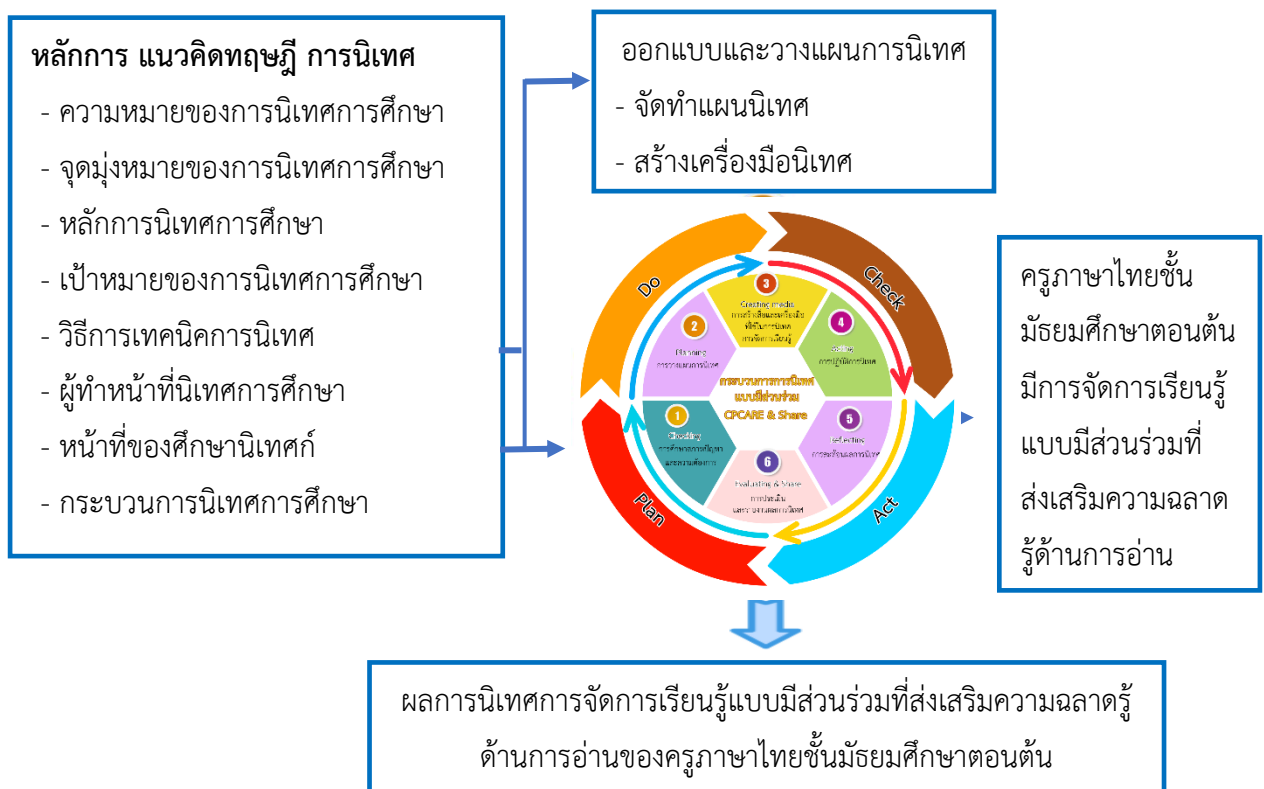
ขั้นที่ ๑ (Plan) ขั้นวางแผนก่อนดำเนินการนิเทศของผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย

ขั้นที่ ๒ (Do) ขั้นดำเนินการนิเทศ มีขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ ๑ Checking: การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจากแบบสอบถาม ขั้นตอนที่ ๒ Planning: การวางแผนการนิเทศ โดยผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย ขั้นตอนที่ ๓ Creating media: การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ เพื่อใช้ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ ๔ Acting: การปฏิบัติการนิเทศ โดยการนิเทศภายในจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้มีส่วนร่วมและการนิเทศติดตามจากคณะกรรมการนิเทศระดับเขตพื้นที่และตรวจเยี่ยมจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ขั้นที่ ๓ (Check) ขั้นตรวจสอบและประเมินผล มีขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ ๕ Reflecting: การสะท้อนผลการนิเทศ โดยผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย และขั้นตอนที่ ๖ Evaluating & Share: การประเมินและรายงานผลการนิเทศ

ขั้นที่ ๔ (Act) ขั้นสรุปผลการดำเนินงาน ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังภาพต่อไปนี้

กรอบแนวคิดในการนิเทศ

ภาพ 1 การนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การจัดทำแผนนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้วย PDCA ร่วมกับกระบวนการ CPCARE & Share มีกรอบแนวคิด ดังนี้

๑. หลักการ แนวคิดทฤษฎีการนิเทศ ประกอบด้วย ๑) ความหมายของการนิเทศการศึกษา ๒) จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ๓) หลักการนิเทศการศึกษา ๔) เป้าหมายของการนิเทศ

การศึกษา ๕) วิธีการเทคนิคการนิเทศ ๖) ผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ๗) หน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ๘) กระบวนการนิเทศการศึกษา

๒. ออกแบบและวางแผนการนิเทศ ในครั้งนี้ได้ออกแบบและจัดทำแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓ เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางการพัฒนา

๓. ดำเนินการนิเทศ ดำเนินการตามกระบวนการนิเทศ PDCA ร่วมกับ กระบวนการ CPCARE & Share

ผลการดำเนินการ/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. จากการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นครู จำนวน ๓๑ คน จากโรงเรียนขยายโอกาสทั้ง ๓๑ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ เป็นครูผู้ช่วย จำนวน ๒ คน ครู คศ.๑ จำนวน ๑๐ คน ครู คศ.๒ จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๖๕ มีสภาพการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับน้อย (๒.๒๑) และมีปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก (๔.๐๒) มีปัญหาในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ในทุกด้าน ได้แก่ การออกแบบ การจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ มีความต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ คือ ต้องการได้รับการพัฒนาตนเอง และต้องการได้รับการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ นิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

๒. การประเมินการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ ด้านการอ่านของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (๔.๕๓)

๓. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนผ่านระบบออนไลน์ จำนวน ๒ ครั้ง เพื่อวัดความก้าวหน้าในการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนได้คะแนนการประเมินความฉลาดรู้เพิ่มขึ้นทุกโรงเรียน พิจารณาเป็นรายโรงเรียน มีคะแนนความก้าวหน้า ตั้งแต่ +12.49 ถึง +21.62 ซึ่งพบว่าทุกโรงเรียนมีคะแนนความก้าวหน้าสูงกว่า 12 คะแนน ถือว่าบรรลุเป้าหมายของการนิเทศ

๔. ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่ายที่มีต่อการนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ๔.๕๖ ถือว่า บรรลุเป้าหมายของการนิเทศ

๕. การประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนดำเนินการประเมินผ่านระบบออนไลน์ ในระบบฐานข้อมูลออนไลน์มีนักเรียนจำนวน ๑,๗๑๒ คน และมีผู้เรียนตอบแบบประเมิน

ความพึงพอใจ จำนวน ๑,๕๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๖๐ มีความพึงพอใจในการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๕๗

๖. จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนโดยดำเนินการนิเทศภายในผ่านเครื่องมือนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

๗. ความพึงพอใจของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ พบว่า ครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๓๑ คน มีความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (๔.๕๕) ผลการประเมินความพึงพอใจ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

๖. บทสรุป

การพัฒนาเครื่องมือนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นแนวทางหนึ่งที่มีความสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษายั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ ผ่านการนิเทศที่เน้นการมีส่วนร่วม สนับสนุนการเรียนรู้เชิงรุก และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความฉลาดรู้ที่สามารถตอบโจทย์ต่อสถานการณ์การศึกษาไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะจากผลการประเมินระดับชาติและนานาชาติที่สะท้อนถึงความจำเป็นที่ต้องพัฒนาทักษะพื้นฐานของผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ และจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีเครื่องมือช่วยเสริมแรงเพื่อพัฒนาตนเอง และสามารถขยายผลสู่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายให้ครูสามารถพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน โดยเฉพาะความฉลาดรู้ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ปัจจัยความสำเร็จ

๑. การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ผ่านการดำเนินงาน โดยมีผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการนิเทศระดับเขตพื้นที่ ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด สามารถสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

๒. การสร้างบรรยากาศการทำงานแบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ครูได้สะท้อนความคิดเห็น ร่วมแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะ วิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ สร้างความไว้วางใจกัน

๓. การพัฒนาสมรรถนะและทักษะของครู เน้นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การวิจัยในชั้นเรียน และการใช้วิธีสอนที่หลากหลาย

๔. การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง จากการนิเทศและติดตามผลการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบส่งผลให้มีข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความฉลาดรู้

๕. การสนับสนุนจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน พบว่า ผู้บริหารให้การสนับสนุนอย่างจริงจังทั้งในด้านนโยบาย ทรัพยากร และการสร้างแรงจูงใจ รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

บทเรียนที่ได้รับจากการนิเทศแบบมีส่วนร่วม

๑. ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนา และกล้าปรับเปลี่ยนวิธีการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสะท้อนผล ทำให้ครูมีโอกาสนำตนเองและนำแนวคิดใหม่ไปปรับใช้ในห้องเรียน

๒. สามารถพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนให้มีความเข้มแข็ง ส่งผลให้เกิดความต่อเนื่องใน การพัฒนาและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน

๓. สามารถสร้างชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ให้กับครูในสถานศึกษา ช่วยให้ครูเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันและมีแรงจูงใจในการพัฒนางาน และเกิดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ช่วยลดความขัดแย้งในองค์กร ส่งผลต่อบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๖๖). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๖๘. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (๒๕๔๒). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่

แก้ไขเพิ่มเติม. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

ทิตนา แคมมณี. (๒๕๕๗). ศิลปะการสอน. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิวัตต์ น้อยมณี, & กัญกร เอี่ยมพญา. (๒๕๖๐). การจัดการศึกษาสำหรับคนไทยในศตวรรษที่ ๒๑.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๖๐). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙.

กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓. (๒๕๖๖). รายงานผลการประเมิน

คุณภาพการศึกษา ปี ๒๕๖๔-๒๕๖๖. สพป.มหาสารคาม เขต ๓.

อารี บัวแฝง. (๒๕๖๓). การนิเทศการศึกษาเชิงระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

OECD. (2023). *PISA 2022 Results*. <https://www.oecd.org>

Panichsuay, A., et al. (2018). รายงานผลการศึกษาและข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI).

แบบสำเนาวุฒิบัตร

	เลขที่ สวก.4400218/2568
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
ขอมอบวุฒิบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า	
นางสาวอุษณีย์ ดวงพรหม	
ได้ผ่านการอบรมการขยายผลการสร้างข้อสอบวัดความฉลาดรู้	
ประเภท ผู้บริหาร และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ	
รูปแบบ ON DEMAND “เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา”	
รุ่นที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 – 7 ธันวาคม 2567	
จำนวน 12 ชั่วโมง	
ขออำนาจพรให้ประสบความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป	
ให้ไว้ ณ วันที่ 7 ธันวาคม 2567	
ว่าที่ร้อยตรี	
(ธนุ วงษ์จินดา)	
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	